

Växtodlingsenheten
Anna-Clara Brunsson

BESLUT
1999-04-09

Dnr 22-469/99
Delg.

Svalöf Weibull AB
268 81 Svalöv

Avsiktlig utsättning av genetiskt modifierad raps (*Brassica napus*) under 1999-2003

Svalöf Weibull AB inkom den 25 januari 1999 med en ansökan om att under 1999-2003 få genomföra avsiktlig utsättning av genetiskt modifierad raps. Ansökan omfattar populationslinjer framställda genom korsningar med vårraps med ursprung från transformationshändelserna T45, T177 och Topas 19-2. Samtliga linjer är toleranta mot glufosinatammonium, den aktiva substansen i herbiciden Basta. Linjen Topas 19-2 har även tillförts en gen, *nptII*, som ger tolerans mot antibiotikum kanamycin/neomycin.

Svalöf Weibull ansöker om att få genomföra ett försök på maximalt 25 500 m² i Svalövs kommun. Avsikten med försöket är att ta fram nya förädlingslinjer samt att bedöma de agronomiska egenskaperna. Utvalda parceller kommer att användas för korsning, självbefruktning och skörd av fritt avblommat frö.

Remissinstanser

I ärendet har följande remissinstanser givits tillfälle att avge yttrande: Gentekniknämnden, Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Sveriges lantbruksuniversitet (Institutionen för ekologi och växtproduktionslära samt Avdelningen för växtförädling), Lunds universitet (Ekologihuset), Stockholms universitet (Enheten för populationsgenetik), Lantbrukarnas Riksförbund, Svenska Naturskyddsföreningen och Ekologiska Lantbrukarna.

Följande remissinstanser tillstyrker ansökan: Gentekniknämnden (linjerna T45 och T177), Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Sveriges lantbruksuniversitet, Lunds universitet och Lantbrukarnas Riksförbund.

Följande remissinstanser avstyrker ansökan: Gentekniknämnden (linje Topas 19-2), Svenska Naturskyddsföreningen och Ekologiska Lantbrukarna. Gentekniknämnden avstyrker ansökan om avsiktlig utsättning av linje Topas 19-2 av skäl av etisk natur. Nämnden är emot användande av antibiotikaresistensmarkörgener i växtmaterial.

Svenska Naturskyddsföreningen och Ekologiska Lantbrukarna avstyrker ansökan på grund av ett generellt avståndstagande från herbicidtoleranta grödor och antibiotikaresistens.

Stockholms universitet har inte kommit in med yttrande.

Risikoförebyggande åtgärder

Av ansökan från Svalöf Weibull framgår bl.a. följande i fråga om riskförebyggande åtgärder och transporter:

Avståndet från försöksplatsen till närmaste odling av oljeväxter kommer vara minst 500 meter. Såmaskinen kommer att tömmas och rengöras på försöksplatsen. Överblivet frö kommer att tas om hand för destruktions.

En skyddsåker som är åtta meter bred och består av ej genetiskt modifierad hansteril raps kommer att omge försöksplatsen. Skyddsåkeren kommer att förstöras efter blomning, men innan utveckling av grobara frön sker. Alla spillplanter av raps och närbesläktade korsblomstriga arter (*Brassica*- och *Sinapsis*-arter samt åkerrättika) som uppkommer inom ett avstånd av 50 meter från skyddsåkeren kommer att förstöras innan blomning.

Skördetröskor som använts kommer att rengöras på försöksfältet. Överblivet frö kommer att destrueras. Efter skörd kommer spillfröet lämnas för att gro. När större delen av spillfröet grott kommer ett par grunda stubbearbetningar att utföras under hösten. Marken kommer att plöjas efterföljande vår. Oljeväxter kommer inte att odlas på försöksplatsen under de fyra följande åren.

Material som skördas för förädlingsändamål kommer att etiketteras på ett sådant sätt att det klart framgår att det är genetiskt modifierade organismer. Vissa fröprover kommer att exporteras till USA, Kanada, England och Chile.

grund av att det redan har tagits fram motsvarande genetiskt modifierad herbicidtolerant raps som inte innehåller någon kanamycinresistensgen. Nämnden anser att detta faktum gör utsättningen av linjen Topas 19-2 oetisk. Jordbruksverket anser dock inte att detta skäl är tillräckligt för att avslå ansökan.

Jordbruksverket delar Gentekniknämndens uppfattning om att det är önskvärt att gener som inte har någon funktion i den slutliga produkten bör avlägsnas. Verket anser dock att sådana krav kan ställas först då teknik som möjliggör borttagande av dessa gener är praktiskt tillämpbar. Dessutom torde detta vara mer relevant för en ansökan om marknadsgodkännande än för ett fältförsök.

Jordbruksverket vill också erinra om att Gentekniknämnden tidigare inte invänt mot tillstånd till fältförsök av liknande slag som i det aktuella ärendet. Nämnden frångår i det aktuella ärendet således sin hittillsvarande praxis vad gäller antibiotikaresistensgener i fältförsök.

Med hänvisning till det ovan anförda och vad som i övrigt framkommit av utredningen i ärendet bedömer Jordbruksverket att utsättningen av linjerna T45, T177 och Topas 19-2 är godtagbar ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt. Detta förutsatt att odlingen och hanteringen i övrigt av den genetiskt modifierade rapsen genomförs i enlighet med vad Svalöf Weibull angivit i ansökan och med iakttagande av de åtgärder som framgår av nedan angivna villkor.

Beslut

Jordbruksverket beslutar att ge Svalöf Weibull tillstånd att under 1999-2003 genomföra avsiktlig utsättning av populationslinjer av raps framställda genom korsningar med vårraps med ursprung från transformationshändelserna T45, T177 och Topas 19-2 i Svalövs kommun.

För att tillståndet skall gälla måste utsättningen och hanteringen i övrigt av de genetiskt modifierade rapsen utföras i enlighet med vad bolaget angivit i ansökan, om ej annat framgår av nedan angivna villkor:

1. Svalöf Weibull skall skriftligen informera den berörda kommunen samt genom massmedia lokalt informera allmänheten om de planerade utsättningarna. Det skall i denna information klart framgå i vilken kommun försöken kommer att utföras. Kopior av den genomförda informationen skall ha kommit in till Jordbruksverket innan utsättningen påbörjas.
2. Alla utsättningsytor skall mätas ut i förhållande till fasta punkter i landskapet så att de lätt kan återfinnas. En karta som anger respektive utsättnings exakta belägenhet skall komma in till Jordbruksverket innan utsättningarna påbörjas.
3. Svalöf Weibull skall ge försöksutförarna noggranna skriftliga instruktioner för utsättningarnas utförande och skötsel, särskilt beträffande skörd och efterbehandling av utsättningsytorna. En kopia av de skriftliga instruktionerna skall ha kommit in till Jordbruksverket innan utsättningarna påbörjas.
4. Såmaskinen skall fyllas på, tömmas och rengöras på platsen för sådd.
5. Inom en vecka efter det att sådden slutförts skall anmälan om detta ha kommit in till Jordbruksverket. Denna anmälan skall innehålla uppgifter om försöksytornas storlek och sådatum.

6. En tio meter bred skyddsård av hansteril omodifierad raps skall omge den genetiskt modifierade rapsen. Skyddsårderna skall sås så att den blommar samtidigt som den genetiskt modifierade rapsen.
7. Efter skörd skall ytan behandlas på ett sådant sätt att eventuella drösade frön initieras till groningen. Uppkomna rapsplantor skall därefter förstöras.
8. De skördade fröna skall transporteras, hanteras och lagras på ett sådant sätt att spridning förhindras. Vid all transport och lagring av genetiskt modifierat frö, oavsett om fröna skall användas vidare eller destrueras, skall det genom märkning framgå att det är frågan om genetiskt modifierade organismer.
9. På anmodan av Jordbruksverket skall Svalöf Weibull sända in gjorda noteringar och registreringar vad gäller förekomst av spillplantor och andra iakttagelser på försöksplatsen under de följande fyra åren (2000-2004).
10. För utsättningens genomförande, från sådd till skörd, och den efterföljande hanteringen av såväl platsen för utsättningen som genetiskt modifierat växtmaterial som härrör från den genomförda utsättningen föreligger en rapporteringsskyldighet för Svalöf Weibull gentemot Jordbruksverket. Rapport skall ha kommit in till Jordbruksverket senast den 31 december varje år 1999-2003. Rapporten skall omfatta:
  - vidtagna åtgärder och observationer gjorda i utsättningarna,
  - hanteringen av skördat genetiskt modifierat växtmaterial, vilket inkluderar vid skörden överblivet växtmaterial, växtmaterialrester från utförda analyser, lagerhållning och all destruktion av genetiskt modifierat material som genomförts,
  - hanteringen av skyddsård,
  - slutsatser som gjorts av Svalöf Weibull avseende risker för människors och djurs hälsa samt miljön.

Hur man överklagar

Om Ni vill överklaga detta beslut skall Ni skriva till Miljödomstolen i Växjö. Skrivelsen ställs alltså till Miljödomstolen men skall skickas eller lämnas till **Statens jordbruksverk, 551 82 Jönköping**. I skrivelsen skall Ni ange vilket beslut Ni överklagar och den ändring i beslutet Ni begär. Överklagandet skall ha inkommit till Jordbruksverket inom tre veckor från den dag då Ni fick del av beslutet.

Detta ärende har avgjorts av generaldirektören efter föredragning av handläggaren Anna-Clara Brunsson. I ärendets slutliga handläggning har även deltagit avdelningscheferna Rolf Köhler och Carl Johan Lidén, enhetschefen Gabriella Cahlin, handläggarna Staffan Eklöf och Johanna Nyström samt juristerna Sophia Thollander och Göran Öster.

Ingbritt Irhammar

Anna-Clara Brunsson

Övriga upplysningar

Utöver vad som anges i ovan angivna villkor får Jordbruksverket erinra om de försiktighets- och aktsamhetskrav som föreskrivs i 2 kap. 3 § miljöbalken och i 14-16 §§ Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1995:45) om genetiskt modifierade växter.

Jordbruksverket vill även framhålla att ett tillstånd av aktuellt slag inte innebär ett ställningstagande till en eventuell kommande ansökan om marknadsgodkännande.

Slutligen vill Jordbruksverket upplysa om att ett tillstånd av aktuellt slag får, enligt 24 kap. 3 § miljöbalken, återkallas helt eller delvis bl.a. om det till följd av verksamheten har uppkommit någon olägenhet av väsentlig betydelse som inte förutsågs när verksamheten tilläts eller om något villkor inte har följts och avvikelserna inte är av ringa betydelse.

Kopia till:

Gentekniknämnden

Naturvårdsverket

Kemikalieinspektionen

Sveriges lantbruksuniversitet, Avdelningen för växtförädling

Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för ekologi och växtproduktionslära

Lunds universitet, Ekologihuset

Stockholms universitet, Enheten för populationsgenetik

Lantbrukarnas Riksförbund

Svenska Naturskyddsföreningen

Ekologiska Lantbrukarna